

Asystent ofiary
przestępstwa w Sieci
Pomocy Osobom
Pokrzywdzonym Przeszestępstwem

P R Z E W O D N I K

Fundacja
Pomocy
Ofiarom
Przeszestępstw

Asystent ofiary
przestępstwa w Sieci
Pomocy Osobom
Pokrzywdzonym
Przestępstwem

P R Z E W O D N I K

**Fundacja
Pomocy
Ofiarom
Przestępstw**

Fundacja Pomocy Ofiarom Przestępstw
ul. Przyokopowa 33
01 - 208 Warszawa
© Copyright Fundacja Pomocy Ofiarom Przestępstw, 2024

Spis treści

Słowniczek używanych pojęć

Do Czytelnika

Jaki jest cel Przewodnika?

Rozdział I. Sieć Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłęstwem

1. Co to jest SPOPP?

2. Kto finansuje SPOPP?

3. Zasady dotyczące pracy z ofiarami przesłęstw w SPOPP

Rozdział II. Asystent ofiary przesłęstwa

1. Kim jest asystent ofiary w SPOPP?

2. Czy kaźdej ofierze przesłęstwa przysługuje asystent?

3. Jakiego wsparcia moze udzielić asystent?

4. Czym różni się asystent wolontariusz od asystenta specjalisty?

Rozdział III. Praktyczne wskazówki dotyczące naboru wolontariuszy

1. Kto moze być asystentem ofiary przesłęstwa w SPOPP?

2. Proces rekrutacji wolontariuszy przez SPOPP

3. Kandydaci na wolontariusza, asystenta ofiary przesłęstwa

4. Porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych z SPOPP

5. Przykład umowy o wolontariat z SPOPP

Rozdział IV. Wymagania merytoryczne wobec asystenta wolontariusza

1. Szkolenie z zakresu psychologii (15 godz.)

2. Szkolenie z zakresu prawa (3 godz.)

Rozdział V. Konieczne kampanie edukacyjne o istnieniu SPOPP, w tym instytucji asystenta ofiary przesłęstwa

Słowniczek używanych pojęć

Sieć Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześpiństwem (SPOPP) - to rozbudowany, spójny i jednolity państwowy system wsparcia dla ofiar przestępstw. W skład systemu wchodzi ośrodki pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz lokalne ośrodki pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem (placówki). Docelowo na terenie każdego powiatu ma powstać co najmniej jeden punkt lub ośrodek, a odległość między nimi nie powinna przekraczać 40 kilometrów. Pozwoli to na dotarcie do placówek wszystkim osobom potrzebującym pomocy. W każdym z nich ofiara i jej najbliżsi oraz świadkowie przestępstwa będą mogli uzyskać pomoc psychologiczną, prawną lub materialną.

Asystent ofiary przestępstwa - to osoba, która wspiera ofiarę przestępstwa przed wizytą w urzędzie, w jej trakcie oraz po tej wizycie, a także podczas wizyty na policji, w prokuraturze lub w sądzie. Asystent będzie ustanawiany przez SPOPP wyłącznie na prośbę i za zgodą osoby pokrzywdzonej. Nie będzie zastępował pełnomocnika z wyboru czy z urzędu; będzie jedynie wspierał pokrzywdzonego.

Asystentem może być każda osoba (np. siostra, mąż, sąsiadka), ale nie każda osoba ze względów emocjonalnych jest dla ofiary wskazana. Asystent w ramach SPOPP jest przeszkolonym psychologicznie i prawnie profesjonalistą.

Wiktyimizacja wtórna - wtórne pokrzywdzenie, niebędące bezpośrednim efektem czynu zabronionego, lecz wynikiem złego traktowania przez różne osoby, poczynając od tych z najbliższego otoczenia,

a więc przez: rodzinę, przyjaciół, sąsiadów, znajomych, a kończąc na przedstawicielach instytucji, z którymi ofiara styka się po ujawnieniu przestępstwa, a którzy powinni służyć jej pomocą, w szczególności: funkcjonariusze policji, prokuratorzy, sędziowie, personel medyczny, dziennikarze.

Ważne

Z pomocy placówek w Sieci Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przeszypstwem. mogą korzystać nie tylko osoby mające status pokrzywdzonego w postępowaniu karnym. Osoby, które np. doznały zgwałcenia, a z jakiegoś powodu nie chcą zawiadomiać o popełnieniu przestępstwa, mogą być również objęte wszechstronną pomocą.

Ważne

„Ofiara przestępstwa” to pojęcie ściśle wiktyologiczne. Występuje wyłącznie w literaturze oraz w dokumentach krajowych i międzynarodowych. W żadnym razie nie można używać tego określenia w komunikacji z konkretną osobą skrzywdzoną przestępstwem. Osobę skrzywdzoną i cierpiącą z powodu przestępstwa zawsze musimy traktować z szacunkiem, troszczyć się o jej godność, odnosić się do niej empatycznie, profesjonalnie i w sposób niedyskryminujący.

Przewodnik jest praktyczną wskazówką, jak utworzyć instytucję asystenta ofiary przestępstwa w SPOP i w innych jednostkach (instytucjach, organizacjach pozarządowych, samorządach) zajmujących się pomocą ofiarom przestępstw.

Do Czytelnika

Fundacja Pomocy Ofiarom Przestępstw od początku 2023 r. wspólnie z Ogólnopolskim Pogotowiem dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego uruchomiła pilotażowy program „Asystent dla pokrzywdzonego przestępstwem”. Niebieska Linia jest jednym z ośrodków SPOPP. Działa na terenie Warszawy i w jej okolicach. W ramach ośrodka działa siedem lokalnych punktów. Oferowane w ramach projektu wsparcie asystenta ofiary przestępstwa uzupełniało szeroką ofertę ośrodka, obejmującą pomoc: psychologiczną, prawną, materialną oraz inną zgodną z potrzebami ofiary.

Pomoc asystenta ofiary przestępstwa może być najważniejszym rodzajem wsparcia, jakiego można udzielić osobie pokrzywdzonej przestępstwem. Jest ona nakierowana na potrzeby emocjonalne i praktyczne osoby skrzywdzonej. Obecność asystenta powinna zapewnić ofierze poczucie bezpieczeństwa, sprawi, że nie będzie czuła się osamotniona. Asystent będzie przy niej, wysłucha jej obaw, poinformuje o możliwościach wsparcia i pomocy.

W Przewodniku przedstawiliśmy doświadczenia i dobre praktyki wynikające z realizacji przeprowadzonego programu pilotażowego. Program finansowała Fundacja Pomocy Ofiarom Przestępstw.

dr Lidia Mazowiecka
Prezeska Zarządu
Fundacji Pomocy Ofiarom Przestępstw

Jaki jest cel opracowania Przewodnika?

Fundacja Pomocy Ofiarom Przestępstw dąży do tego, aby każda ofiara mogła w pełni korzystać z przysługujących jej praw, a jednym z nich jest prawo do asystenta.

Widzimy potrzebę poszerzenia zakresu działalności SPOPP o instytucję asystenta ofiary przestępstwa. System wsparcia jest dla ofiary szczególnie ważny w pierwszych dniach, a nawet godzinach po tym, gdy została skrzywdzona przez sprawcę przestępstwa.

Przewodnik zawiera informacje wynikające z naszych doświadczeń, które pomogą w tworzeniu instytucji asystenta ofiary przestępstwa, w naborze kandydatów na asystentów wolontariuszy, w ich faktycznym usytuowaniu w ośrodku. Omawiamy w nim tematy i zakres szkoleń, których odbycie sprawiło, że zostaliśmy profesjonalistami.

Chcielibyśmy, aby informacje o istnieniu SPOPP, świadczącej wszechstronną pomoc i wsparcie osobom skrzywdzonym i cierpiącym, były jak najszerszej rozpowszechniane, a zwłaszcza fakt, że pomoc jest udzielna potrzebującym profesjonalnego wsparcia bez względu na ich stopień zamożności. Instytucja asystenta ofiary nie jest jałmużną, lecz obowiązkiem państwa w przywracaniu ofierze poczucia bezpieczeństwa, spokoju i nadziei.

Rozdział I

Sieć Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przeszpstwem

1. Co to jest SPOPP?

Jest to państwowy system wsparcia dla ofiar przestępstw. Działa w ramach standardów opracowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Na system składa się 286 placówek w Polsce: 46 okręgowych ośrodków pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i 240 lokalnych punktów pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem. Oferują one ofiarom przestępstw bezpłatną i wszechstronną pomoc, m.in.: psychologiczną, psychiatryczną, prawną, socjalną.

2. Kto finansuje SPOPP?

SPOPP finansowany jest z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (Funduszu Sprawiedliwości), którym dysponuje Minister Sprawiedliwości.

3. Zasady dotyczące pracy z ofiarami przestępstw w SPOPP

Świadczenia placówek SPOPP udzielane są bezpłatnie i równo wszystkim zgłaszającym się ofiarom przestępstw, bez względu na: płeć, kolor skóry, wyznanie, rasę, wyznawane poglądy.

Pracownicy ośrodków i lokalnych punktów są zobowiązani do zachowania poufności, co oznacza, że informacje, które uzyskali od ofiar, a także ich dane osobowe muszą zachować w tajemnicy. Nie mogą też udzielać osobom trzecim informacji na temat prowadzonych spraw i osób korzystających z pomocy, chyba że ofiara przestępstwa wyrazi na to zgodę.

Rozdział II

Asystent ofiary przestępstwa

1. Kim jest asystent ofiary w SPOPP?

Asystent ofiary w SPOPP jest przeszkolonym wolontariuszem, którego zadaniem jest wspieranie i pomoc ofierze we wszystkich działaniach poza placówkami SPOPP, w zależności od jej indywidualnych potrzeb. Asystent towarzyszy ofierze i wspiera ją tak długo, jak jest to konieczne, lecz zawsze za zgodą ofiary. Obecność asystenta podczas czynności procesowych, w szczególności przy przesłuchaniu, polega jedynie na wsparciu emocjonalnym ofiary, np. trzymaniu za rękę.

2. Czy każdej ofierze przestępstwa przysługuje asystent?

Każda ofiara przestępstwa może otrzymać asystenta. Ofiara przestępstwa sama decyduje, czy potrzebuje takiej pomocy oraz w jakim wymiarze.

3. Jakiego wsparcia może udzielić asystent?

Zadaniem asystenta jest przygotowanie ofiary przestępstwa do przesłuchania, towarzyszenie jej w drodze do i z sądu, podczas sprawy sądowej (jest przy pokrzywdzonym jako osoba zaufania na sali sądowej lub czeka na niego na korytarzu sądu), w drodze na przesłuchanie w komisariacie policji, podczas sprawy sądowej w trybie zdalnym, podczas badania przez biegłych, podczas wizyty w placówce zdrowia, a także podczas wizyty w urzędzie przy załatwianiu spraw dotyczących pokrzywdzenia przestępstwem. Asystent wspomaga ofiarę w kontaktach z takimi instytucjami, jak służba zdrowia czy pomoc społeczna. Przede wszystkim powinien informować ofiarę o ważnych dla niej uprawnieniach, a także o tym,

jaką, w jaki sposób i gdzie może uzyskać dalszą pomoc i wsparcie. Asystent pomaga pokrzywdzonemu w powrocie do równowagi po doznanym przestępstwie, zwiększa jego poczucie bezpieczeństwa. Celem działań asystenta jest prowadzenie pokrzywdzonego do usamodzielnienia. Asystent uczy pokrzywdzonego, wspiera go i pomaga mu radzić sobie z trudnymi emocjami, które nieuchronnie pojawiają się podczas uczestniczenia w niezbędnych procedurach.

Jego funkcje wobec osoby pokrzywdzonej to zatem funkcja obejmująca wsparcie psychiczno-emocjonalne, doradzanie / uświadamianie o jej prawach i ofercie wsparcia spoza ośrodka, oraz funkcja motywująco-aktywizująca. Asystent ofiary nie jest prawnikiem, psychologiem ani terapeutą. Wspiera ofiarę emocjonalnie przez to, że jest przy niej i z nią.

4. Czym różni się asystent wolontariusz od asystenta specjalisty?

W niektórych przypadkach, ze względu na wyjątkowe potrzeby ofiary wynikające z jej zaburzeń osobowości, lękowych, nerwicowych, asystentem powinien być pracownik merytoryczny SPOPP, np. psycholog czy terapeuta. Należy pamiętać, że osoby pokrzywdzone przestępstwem, które oprócz kryzysu, w którym się znalazły poprzez przestępstwo, mają również inne specyficzne potrzeby. W takim przypadku zasadne jest, aby asystentem była osoba z kwalifikacjami oraz doświadczeniem w pracy z osobami nie tylko w kryzysie emocjonalnym.

Rozdział III

Praktyczne wskazówki dotyczące naboru wolontariuszy

1. Kto może być asystentem ofiary przestępstwa w SPOPP?

Asystent ofiary przestępstwa może się wywodzić z różnych środowisk. Dobrymi kandydatami są: psychologowie, osoby z wykształceniem pokrewnym do psychologicznego lub prawniczego, lub związanym z pracą socjalną, prokuratorzy czy sędziowie w stanie spoczynku, emeryci, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę lub odpowiednie kwalifikacje zawodowe, kuratorzy, asystenci rodziny.

Konieczne jest ustalenie motywacji kandydata do bycia wolontariuszem, jego dyspozycyjności oraz posiadanych potrzebnych cech, takich jak empatia, wrażliwość.

Wolontariusz musi być dyspozycyjny w ciągu dnia, aby mógł dopasować się na przykład do wyznaczonego terminu przesłuchania w komisariacie policji, w prokuraturze lub w sądzie.

2. Proces rekrutacji wolontariuszy przez SPOPP

Proces rekrutacji powinien przebiegać dwuetapowo:

1. Część informacyjna:

- kto poszukuje wolontariusza (krótki opis organizacji, logo),
- zakres obowiązków / opis wolontariatu,
- profil wolontariusza (kogo szukamy, kwalifikacje i umiejętności, jakie powinien mieć wolontariusz),
- ramy czasowe (od kiedy i na jaki okres, w jakim wymiarze godzin),
- proces rekrutacji (wymagane dokumenty, które kandydat powinien nadesłać, np. krótkie CV, opis motywacji do podjęcia wolontariatu, informacja o sposobie kontaktowania się z kandydatem, data rozstrzygnięcia rekrutacji lub spotkania informacyjnego).

2. Część perswazyjna:

- należy umieścić uzasadnienie, dlaczego warto współpracować z naszą organizacją; trzeba wymienić korzyści, jakie odniesie wolontariusz, np. możliwość rozwoju i zdobywania doświadczenia, udział w ciekawych dodatkowych projektach, pomoc potrzebującym, zdobywanie umiejętności zawodowych lub ich poszerzenie,
- warto zwrócić uwagę na odpowiednią formułę komunikatu; wolontariusze, angażując się w projekt, chcą zrobić coś dla innych, działać na rzecz np. ofiar przestępstw; niezbędne jest przedstawienie zadań wolontariuszy w kontekście misji organizacji, przez pryzmat pomocy osobie pokrzywdzonej, która nieoczekiwanie znalazła się w sytuacji trudnej, a często w kryzysie emocjonalnym, i nie może liczyć na wsparcie bliskich. Natomiast może liczyć na wolontariusza,
- o procesie rekrutacji można dowiedzieć się więcej od lokalnych organizacji zajmujących się wolontariatem, a także z Ogólnopolskiej Sieci Centrów Wolontariatu (www.wolontariat.org.pl); na stronach internetowych tej organizacji znajdują się potrzebne informacje dotyczące umów i obowiązujących przepisów prawnych dotyczących programów wolontariatu,
- rekrutując wolontariuszy, warto skorzystać z internetu (np. strona organizacji, gdzie oferta jest na bieżąco aktualizowana), a także z tradycyjnych form, takich jak przekaz bezpośredni w postaci: plakatów, ulotek, pism, spotkań, wystąpień w miejscach, gdzie mogą być potencjalni kandydaci (uczelnie wyższe), lub poprzez samorządy, kluby seniora itd.

3. Kandydaci na wolontariusza, asystenta ofiary przestępstwa

Po wstępnej selekcji nadesłanych dokumentów powinna nastąpić indywidualna rozmowa rekrutacyjna - bardzo ważna, albowiem szukamy osób wrażliwych i empatycznych, o określonych kompetencjach, specyficznych umiejętnościach i mających doświadczenie; rozmowa może też odbyć się poprzez komunikator internetowy z kamerą; powinna mieć ona charakter swobodny i przyjazny. Przedstawiamy kandydatowi projekt (asystent ofiary przestępstwa) oraz zadania, które miałby wykonać, informujemy o obowiązku skutecznego odbycia szkoleń w wyznaczonych terminach, zadajemy najważniejsze dla projektu pytania:

1. Dlaczego chcesz być wolontariuszem asystentem ofiary przestępstwa?
2. Czego oczekujesz od naszej organizacji, podejmując się roli asystenta ofiary?

W trakcie rozmowy przeznaczymy czas na pytania wolontariusza. Po rozmowie upewnijmy się, że kandydat nadal jest zainteresowany naszą ofertą, poinformujemy go, kiedy może spodziewać się decyzji; decyzję przekazujemy możliwie szybko.

4. Porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych z SPOPP

(wzór ramowy, udostępniony przez serwis wolontariat.org.pl)

Porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych

Zawarte w dniu w, pomiędzy:

.....
(nazwa i dane adresowe organizacji lub instytucji)

reprezentowanym przez:

zwanym w dalszej części Korzystającym, a:,

(imię, nazwisko, data urodzenia, adres zamieszkania)

zwanym dalej Wolontariuszem.

Strony zawierają porozumienie następującej treści:

1. Korzystający i Wolontariusz zawierają porozumienie o współpracy w zakresie:

2. Wolontariusz zobowiązuje się wykonać w ramach porozumienia następujące świadczenia:

3. Rozpoczęcie wykonania świadczeń Strony ustalają na dzień, a zakończenie do dnia

4. Strony zgodnie ustalają, że porozumienie niniejsze obejmuje świadczenie o charakterze wolontarystycznym, które ma charakter bezpłatny.

5. Korzystający poinformował Wolontariusza o zasadach bezpiecznego i higienicznego wykonywania świadczeń oraz takie warunki zapewnienia.

6. Korzystający zobowiązuje się zwrócić Wolontariuszowi koszty, które ten poniósł w zakresie wykonywanych świadczeń, w szczególności:

.....

7. Wolontariusz zwalnia Korzystającego z obowiązku pokrywania, na zasadach dotyczących pracowników określonych w odrębnych przepisach, koszty podróży służbowych i diet.

8. Wolontariuszowi przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczenia wymienionego w pkt 2 Porozumienia, na zasadach wynikających z odrębnych przepisów.

9. Wolontariusz zobowiązuje się wykonać świadczenia osobiście.

10. Wolontariusz zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji w zakresie wykonywanego porozumienia.

11. Wolontariusz został poinformowany o przysługujących mu prawach i obowiązkach.

12. Wolontariusz upoważnia Korzystającego, bez jakiegokolwiek dla niego rekompensaty, zarówno podczas wykonywania świadczeń, jak i w dowolnym czasie po ich zakończeniu, do używania i udzielania w celach niekomercyjnych bezterminowej licencji innym, swojego wizerunku, nazwiska, głosu, słów do nagrań telewizyjnych, radiowych, dla potrzeb filmu, prasy lub nagrań dla innych mediów i w każdej innej formie, dla celów promocji i propagowania celów i działalności Korzystającego i/lub wykorzystywania do zbierania funduszy na wsparcie tych celów i działalności.

13. Porozumienie może być wypowiedziane przez każdą ze Stron w terminie 5 dni.

14. W sprawach nieuregulowanych w Porozumieniu zastosowanie ma Kodeks cywilny oraz Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

15. Wszelkie zmiany w treści porozumienia wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

16. Porozumienie sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

.....

Korzystający

.....

Wolontariusz

5. Przykład umowy o wolontariat z SPOPP

Umowa o wolontariat

W dniu..... w,
pomiędzy:
z siedzibą w:
reprezentowaną przez:
zwaną w dalszej części Korzystającym,
a: zamieszkałą / zamieszkałym pod adresem:
zwaną / zwanym w dalszej części Wolontariuszem, została zawarta umowa o wolontariat następującej treści:

§ 1

Korzystający i Wolontariusz zawierają umowę o wolontariat w zakresie(rodzaj działań, jakich podejmuje się Wolontariusz)

§ 2

Korzystający powierza Wolontariuszowi, a Wolontariusz zobowiązuje się wykonać w ramach umowy następujące świadczenia:

a.....

b.....

§ 3

Wolontariusz zobowiązuje się do wykonywania powierzonych mu zadań z zachowaniem najwyższej staranności, a także do rozliczenia się ze wszelkich środków, jakie zostały mu powierzone w ramach stosunku wolontariatu, w terminie 7 dni od wykonania zadania.

§ 4

Strony ustalają dzień rozpoczęcia świadczenia pracy na zasadach wolontariatu na:, a zakończenia na:
Miejsce wykonywania świadczenia strony ustalają na:

§ 5

Strony ustalają, że świadczenie ma charakter dobrowolny. Wolontariusz oświadcza, że ma świadomość, że wykonywane świadczenie jest bezpłatne.

§ 6

Korzystający zobowiązuje się do zwrotu Wolontariuszowi wydatków, które ten poczynił w celu należytego wykonania świadczenia, w tym kosztów podróży służbowych i diet na zasadach wynikających z odrębnych przepisów.

§ 7

Zwrot wydatków, o których mowa w § 6, nastąpi w terminie 7 dni po otrzymaniu od Wolontariusza rozliczenia i dowodów poniesionych wydatków.

§ 8

Korzystający oświadcza, że poinformował Wolontariusza o zasadach bezpiecznego i higienicznego wykonywania świadczeń. W ramach obowiązku zapewniania Wolontariuszowi bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, Korzystający udostępnia Wolontariuszowi następujące środki ochronne:

- a.....
- b.....

§ 9

Jeżeli Wolontariusz podczas pełnienia obowiązków wynikających z niniejszej umowy ulegnie wypadkowi, przysługuje mu odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków.

§ 10

Wolontariusz może powierzyć wykonanie zadań, wynikających z niniejszej umowy, innej osobie, lecz odpowiada za jej działania jak za własne.

§ 11

Wolontariusz zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji w zakresie wykonywanej umowy. Dotyczy to zwłaszcza wszelkich danych osobowych, z jakimi się zetknął, wykonując swoje obowiązki, a także danych wskazanych przez Korzystającego:

- a.....
- b.....

§ 12

W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową zastosowanie ma Kodeks cywilny oraz Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

§ 13

Korzystający oświadcza, że poinformował Wolontariusza o przysługujących mu prawach, w tym:

- a. o prawie do otrzymania od Korzystającego zaświadczenia o pełnieniu funkcji wolontariusza,
- b. o prawie do otrzymania od Korzystającego zwrotu kosztów poniesionych w trakcie świadczenia pracy w ramach wolontariatu, a związanych z tego typu działaniami,
- c. o prawie do bycia informowanym o zasadach bezpiecznego i higienicznego wykonywania świadczenia,

- d. o prawie do bycia informowanym o wszelkich niebezpieczeństwach, jakie są związane z wykonywaniem obowiązków, wynikających z niniejszej umowy i otrzymania niezbędnych środków ochronnych,
- e. o prawie do odbywania kursów i szkoleń, niezbędnych do wykonywania obowiązków wolontariusza, na koszt Korzystającego,
- f. o prawie do bycia ubezpieczonym przez Korzystającego od następstw nieszczęśliwych wypadków.

§ 14

Każda ze stron może wypowiedzieć umowę z zachowaniem dni wypowiedzenia. W przypadkach uzasadnionych strony mogą rozwiązać stosunek wolontariatu bez zachowania okresu wypowiedzenia. Za przypadki uzasadnione strony uznają:

- a.....
- b.....

§ 15

Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

.....

.....

Wolontariusz

Korzystający

Rozdział IV

Wymagania merytoryczne wobec asystenta wolontariusza

1. Szkolenie z zakresu psychologii (15 godz.)

1.1. Kryzys psychologiczny w sytuacji pokrzywdzenia przestępstwem - jak mądrze wspierać osobę pokrzywdzoną

- Pojęcie kryzysu psychologicznego.
- Objawy przeżywania kryzysu emocjonalnego w sytuacji pokrzywdzenia przestępstwem.
- Fazy kryzysu psychologicznego.
- Potrzeby osoby pokrzywdzonej przestępstwem w sytuacji kryzysowej.
- Przebieg interwencji kryzysowej wobec osób pokrzywdzonych przestępstwem. Sześćoetapowy model interwencji kryzysowej Jamesa i Gillilanda.
- Cele i etapy pomagania osobom pokrzywdzonym przestępstwem.
- Rola asystenta osoby pokrzywdzonej przestępstwem i zakres udzielanego wsparcia.
- Istotne elementy kontaktu pomocowego. Błędy i bariery w pomaganiu osobom pokrzywdzonym przestępstwem.

1.2. Psychologiczny portret osoby pokrzywdzonej przestępstwem, ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw o charakterze zdarzenia traumatycznego

- Pojęcie traumy i zdarzeń o charakterze traumatycznym w sytuacji pokrzywdzenia przestępstwem.
- Typowe reakcje na zdarzenia traumatyczne.
- PTSD - zaburzenia potraumatyczne: diagnoza i pomoc.
- Zasady kontaktu z osobą pokrzywdzoną przestępstwem o charakterze zdarzenia traumatycznego na przykładzie przestępstwa zgwałcenia.
- Zjawisko przemocy seksualnej, w tym gwałtu.

- Mity na temat gwałtów i przemocy seksualnej oraz konsekwencje ich powielania.
- Istniejące procedury obowiązujące policję i placówki medyczne.
- Wskazówki dla asystenta osoby pokrzywdzonej przestępstwem zgwałcenia - jak konstruktywnie wspiera osobę zgwałconą w jej kontakcie z przedstawicielami służb.
- Podstawowe techniki udzielania pierwszej pomocy psychologicznej osobom po wydarzeniach traumatycznych.

1.3. Psychologiczny obraz osoby pokrzywdzonej przestępstwem, ze szczególnym uwzględnieniem osoby doświadczającej przemocy

- Czym jest przemoc? - definicje.
- Rodzaje przemocy.
- Przemoc a konflikt.
- Mity, stereotypy i uprzedzenia dotyczące osób doświadczających przemocy.
- Osoba doświadczająca przemocy i jej funkcjonowanie w obszarach myśli / uczuć / wyglądu / zachowania.
- Kobieta i mężczyzna w doświadczaniu przemocy.
- Mechanizm działania osoby uwikłanej w przemoc i jego wpływ na jej funkcjonowanie.
- Pierwszy kontakt asystenta z osobą doświadczającą przemocy.
- Jak rozmawiać z osobą doświadczającą przemocy i jak ją wspierać?
- Wtórna wiktyimizacja osób doświadczających przemocy - na co zwracać uwagę.
- Sprawca przemocy - mechanizm działania.
- Zagrożenia w kontakcie ze sprawcą przemocy podczas towarzyszenia osobie pokrzywdzonej.
- Jak reagować na zachowania sprawcy?
- Jak zachować się w procesach prawnych, towarzysząc osobie, która doświadczyła przemocy.
- Asystent osoby pokrzywdzonej przemocą - jak dbać o siebie.

2. Szkolenie z zakresu prawa (3 godz.)

2.1. Narzędzia prawne służące ochronie praw, wsparciu i pomocy pokrzywdzonemu przestępstwem

- Najczęstsze typy przestępstw popełnianych wobec pokrzywdzonych.
- Kto i dlaczego pada ofiarą przestępstw, osoby szczególnie narażone na pewne rodzaje przestępstw - grupy szczególnie wrażliwe.
- Zawiadamianie organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
- Prawa i obowiązki osoby pokrzywdzonej na etapie postępowania przygotowawczego i postępowania sądowego.
- Prawa osoby pokrzywdzonej na etapie postępowania wykonawczego.
- Środki chroniące osobę pokrzywdzoną przestępstwem przed zagrożeniem doświadczenia przestępstwa - środki zapobiegawcze, środki karne.
- Środki kompensacyjne - obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, nawiązka.
- Pomoc państwa dla osób pokrzywdzonych w celu zminimalizowania skutków przestępstwa - Ustawa o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych.
- Co wolno, a czego nie wolno w sądzie, czyli jak przygotować osobę pokrzywdzoną do tej wizyty.
- Udział osób trzecich w procesie karnym.
- Miejsca, w których osoba pokrzywdzona może uzyskać bezpłatną pomoc.

Asystentów wolontariuszy obowiązuje ponadto znajomość placówek policyjnych, prokuratorskich i sądowych na terenie właściwości danej placówki SPOPP oraz procedur zachowywania się w placówkach (2 godz.).

Rozdział V

Konieczne kampanie edukacyjne o istnieniu i działalności SPOPP, w tym instytucji asystenta ofiary przestępstwa

Konieczne są kampanie społeczne informujące o istnieniu SPOPP, a w szczególności zachęcające, by zostać wolontariuszem asystentem pokrzywdzonego, a także informujące o istnieniu instytucji asystenta ofiary przestępstwa.

Informacje o placówkach SPOPP możesz uzyskać:

pod adresem:

<https://www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl/pl/znajdz-osrodek-pomocy/>
- tu znajdziesz odpowiednią dla siebie placówkę, dowiesz się, jaka pomoc ci przysługuje,

lub telefonicznie: od konsultanta w ogólnopolskiej całodobowej **Linii Pomocy Pokrzywdzonym, tel. +49 222 309 900**
- tu dodatkowo uzyskasz poradę psychologiczną lub prawną (poniedziałki i wtorki - godz. 12.00-16.00, środy - godz. 16.00-20.00).

Anonimowy charakter konsultacji stwarza poczucie bezpieczeństwa i może być pierwszym krokiem dla ofiary przestępstwa w szukaniu pomocy.

Przewodnik przekazujemy Ministerstwu Sprawiedliwości do wykorzystania. Uważamy, że instytucja asystenta jest niezwykle ważna i potrzebna ofiarom przestępstw. Powinna więc być wpisana jako stałe świadczenie SPOPP.

Wśród stałych świadczeń SPOPP powinna się także znaleźć opieka psychologa - asystenta ofiary przestępstwa, który byłby pracownikiem placówki. Pełniłby płatny dyżur telefoniczny i byłby dostępny dla ofiar przez całą dobę. Byłby też koordynatorem wolontariuszy asystentów ofiary. Sieć pomocy stałaby się w ten sposób wszechstronna i faktycznie ukierunkowana na potrzeby ofiar przestępstw.